

The Construction and Validation of a Self-Efficacy Scale in Spouse Selection

Abas Ali Haratian^{1✉}, Saeid Sharif Yazdi², and Zahra Rahnama³

1. Corresponding author, Department of Family, Research Institute of Hawzeh and University, Qom, Iran. Email: a.haratiyan@gmail.com
2. Department of Islamic Psychology, Higher Education Institute of Ethics and Education, Qom, Iran. Email: s.sharif.y213@gmail.com
3. Department of Psychology, Hoda University, Qom, Iran. Email: zrahnama2018@gmail.com

Article Info

Article type:
Research Article

Article history:
Received 17 December 2024
Received in revised form 18 February 2025
Accepted 20 March 2025
Available online 04 April 2025

Keywords:
self-efficacy scale,
self-efficacy,
self-regulation,
spouse selection,
marriage,
psychometrics.

ABSTRACT

Objective: The situation of choosing a spouse is one of the most critical stages of human life. The consequences of constructive or destructive self-efficacy of individuals in this situation can affect the entire future of the individual. This research was conducted with the aim of constructing and validating the self-efficacy scale in spouse selection.

Method: This study was conducted using a non-experimental correlational method. The population included individuals present on the Eitaa social network, with 228 participants selected through convenience sampling. They responded to the self-efficacy in spouse selection scale. Cronbach's alpha and split-half methods were used to determine reliability, while correlation and exploratory factor analysis were employed to assess construct validity. Data were analyzed using SPSS-24 software through Pearson correlation, split-half test, and exploratory factor analysis.

Results: The results indicated that the self-efficacy scale in spouse selection comprises seven factors: cognitive self-efficacy, communicative self-efficacy, emotional self-regulation, choice hesitation, bold confrontation, purposeful choice, and cognitive self-regulation. A Cronbach's alpha of 0.95 demonstrated the scale's high reliability.

Conclusion: Based on the findings, this scale exhibits appropriate validity and reliability, yielding coherent factors. It can be effectively used to assess self-efficacy in marriage and is applicable in clinical, educational, and research contexts.

Cite this article: Haratian, Abas Ali., Sharif Yazdi, Saeid., & Rahnama, Zahra (2025). The Construction and Validation of a Self-Efficacy Scale in Spouse Selection. *The Islamic Journal of Women and the Family*, 13 (1), 29-51. <http://doi.org/10.22034/IJWF.2024.18265.2242>

© The Author(s).

Publisher: Al-Mustafa International University.

DOI: <http://doi.org/10.22034/IJWF.2024.18265.2242>

Introduction

The family institution, as one of the most important social institutions, is formed by marriage. Marriage is not only the initial stage of family formation, but also one of the fateful choices in the life of every individual. This choice affects the development of the internal and personality dimensions of a person (Adamzik, 2017; Sadeghi, 2017). Marriage, as the most important social custom in different societies, creates the closest interpersonal relationships and is the cornerstone of the institution of society. The importance of this issue has always attracted the attention of humanities and family science experts (Sadri Damirchi and Rezazadeh, 2020). One of the factors affecting the success of marriage is self-efficacy. This concept, proposed by Bandura (1994) in social cognitive theory, refers to an individual's belief in their abilities to achieve desired results. Self-efficacy has been studied in various fields such as clinical, educational, and health psychology (Sheibani and Kazemian Moghadam, 2021). In the field of marriage, self-efficacy refers to an individual's belief in their ability to choose the right spouse, recognize important criteria, and evaluate these criteria in themselves and the other person (Dibaj, 2014). People with high self-efficacy act more confidently in the process of choosing a spouse and are less anxious or hesitant (Haratian, 2020).

Various studies have examined self-efficacy from the perspective of religious sources such as the Holy Quran and Nahj al-Balagha. For example, Shokrani et al. (2020) examined self-efficacy in the Holy Quran and found that this book emphasizes human belief in one's own abilities as a principle on the path to perfection. In addition, Husseini (2023) identified the components of self-efficacy in the Quran, which include self-esteem, perseverance, and problem-solving ability. Nabizadeh (2017) also introduced six dimensions of self-efficacy in a study on Nahj al-Balagha, which include self-knowledge, knowledge acquisition, and trust in God.

Despite the importance of self-efficacy in choosing a spouse, the tools available in this area are limited and often non-native. The only tool available is Dibaj's self-efficacy in choosing a spouse questionnaire (2014), which, due to its brevity and single-factor nature, only provides an overall score and does not measure different aspects of self-efficacy in choosing a spouse. Therefore, the present research aimed to construct and validate a self-efficacy scale in choosing a spouse in order to provide a more comprehensive and multidimensional tool.

Method

1. Research Method

This research was conducted using a non-experimental correlational method. The population included people present in the Eitaa social network, 228 of whom were selected by the convenience sampling. The age range of the participants was 15 to 50 years with a mean of 28.33 and a standard deviation of 8.77 years. Most of the participants (35.1%) had a bachelor's degree. The following statistical methods were used to analyze the data:

- Exploratory factor analysis using the principal components method and Varimax rotation to examine the factor structure of the scale.
- Cronbach's alpha coefficient and split-half test to measure reliability.
- Pearson correlation to examine the construct validity.

2. The tools applied in this research included

- Dibaj's self-efficacy in choosing a spouse questionnaire (2014): This 11-item tool measures the individual's sense of competence in managing courtship meetings and the stages of choosing a spouse. Its content validity has been confirmed by experts and it has a correlation of 0.62 with Schwarzer and Jerusalem's (1995) general self-efficacy scale. Its Cronbach's alpha coefficient is reported to be 0.89.

- Self-efficacy scale in spouse selection (researcher-made): This 56-item scale was designed by adapting Bandura's (2006) perceived self-efficacy questionnaire. The items were adjusted to be compatible with the context of spouse selection.

Results

The results of exploratory factor analysis showed that the self-efficacy scale in choosing a spouse consists of 7 factors that explain a total of 68.01% of the total variance. These factors are as follows:

- Cognitive efficacy (15 items): including the individual's knowledge in the field of choosing a spouse, recognizing criteria, and the ability to assess family compatibility.
- Communication efficacy (14 items): the ability to establish intimate communication, resolve conflict, and maintain an emotional relationship.
- Emotional self-regulation (9 items): the ability to manage emotions such as anxiety and dependence during the dating period.
- Hesitation in choice (4 items): the individual's concern and doubt about the correctness of his choice.
- Courageous confrontation (4 items): the ability to decisively deal with the challenges of the dating period.
- Purposeful choice (4 items): the individual's planning and motivation to choose a spouse.
- Cognitive self-regulation (5 items): the ability to regulate one's cognitions in the selection process.

Cronbach's alpha coefficient was calculated to be 0.95 for the total scale and between 0.70 and 0.94 for the factors, indicating high reliability of the instrument. Moreover, the correlation of the total scale score with Dibaj's self-efficacy questionnaire (2014) was 0.79, confirming the construct validity of the scale.

Conclusions

This research was conducted with the purpose of constructing and validating a self-efficacy scale in choosing a spouse. The findings showed that this scale has appropriate validity and reliability and can be used in the fields of research, education, and premarital counseling. Each of the identified factors measures different aspects of self-efficacy in choosing a spouse and is in line with the concepts raised in religious sources such as the Holy Quran and Nahj al-Balagha. For example, the cognitive efficacy factor is related to the dimensions of self-knowledge and knowledge acquisition in Nahj al-Balagha (Nabizadeh, 2017), and the courageous confrontation factor is related to the components of perseverance and not being afraid of failure in the Quran (Husseini, 2023). By filling the gap in existing tools in the field of choosing a spouse, this scale can help experts to more accurately assess and strengthen individuals' self-efficacy in this field.

Finally, it is suggested that this scale be used in future research to examine the relationship between self-efficacy in choosing a spouse and other variables such as marital satisfaction and mental health. Also, designing educational interventions based on the dimensions of this scale can help improve the process of choosing a spouse and reduce postmarital problems.

Authors' Contributions

All authors Contributed equally in the design of the research, writing the article, and editing the final versions.

Data Availability Statement

Data available on request from the authors.

Acknowledgements

The authors would like to express their sincere gratitude to all colleagues in the Research Institute of Hawzeh and University, who collaborated with the authors in this research.

Ethical considerations

Cases such as falsification of data, distortion of results, plagiarism, and any other unethical behavior have been strictly avoided in this research.

Funding

This research was conducted without receiving any financial support from government, commercial, or non-profit organizations.

Conflict of interest

The authors declare that there are no conflicts of interest in connection with this research. In other words, there were no financial or personal interests that could affect the results of the research.

ساخت و اعتبارسنجی مقیاس خوداثربخشی در انتخاب همسر

عباسعلی هراتیان^۱✉، سعید شریف یزدی^۲، و زهرا رهنما^۳

۱. نویسنده مسئول، استادیار گروه خانواده، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، قم، ایران. رایانامه: a.haratiyan@gmail.com

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی اسلامی، مؤسسه اخلاق و تربیت، قم، ایران. رایانامه: s.sharif.y213@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشکده هدی، قم، ایران. رایانامه: zrahnama2018@gmail.com

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	هدف: موقعیت انتخاب همسر از خطرترین مراحل زندگی انسان است. پیامدهای خوداثربخشی سازنده یا مخرب افراد در این موقعیت می‌تواند بر تمام آینده فرد اثرگذار باشد. پژوهش حاضر با هدف ساخت و اعتبارسنجی مقیاس خوداثربخشی در انتخاب همسر انجام شد.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۹/۲۷	روش: این پژوهش به روش غیرآزمایشی از نوع همبستگی انجام شد. جامعه آماری شامل افراد حاضر در شبکه اجتماعی ایتا بود که با روش نمونه‌گیری در دسترس، تعداد ۲۲۸ نفر انتخاب و به مقیاس‌های خوداثربخشی در انتخاب همسر و خودکارآمدی در انتخاب همسر پاسخ دادند. برای تعیین اعتبار پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ و دونیمه‌سازی و برای تعیین روایی سازه از روش همبستگی و تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد. داده‌ها با نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ و از طریق همبستگی پیرسون، آزمون دونیمه‌سازی و تحلیل عاملی اکتشافی تجزیه و تحلیل شدند.
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۱۱/۳۰	یافته‌ها: نتایج نشان داد که مقیاس خوداثربخشی در انتخاب همسر دارای هفت عامل است: خوداثربخشی شناختی، خوداثربخشی ارتباطی، خودتنظیمی هیجانی، تردید در انتخاب، مواجهه جرأت‌مندانه، انتخاب هدفمند و خودتنظیمی شناختی. ضریب آلفای کرونباخ ۰٫۹۵، اعتبار مناسب این مقیاس را نشان داد.
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۲/۳۰	نتیجه‌گیری: براساس یافته‌ها، این مقیاس از اعتبار و روایی مناسبی برخوردار است و عوامل منسجمی را در بر می‌گیرد. از این مقیاس می‌توان برای بررسی خوداثربخشی افراد در ازدواج و همچنین در فعالیت‌های بالینی، آموزشی و پژوهشی استفاده کرد.
تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱/۱۵	ازدواج، روانسنجی.

استناد: هراتیان، عباسعلی؛ شریف یزدی، سعید؛ و رهنما، زهرا (۱۴۰۴). ساخت و اعتبارسنجی مقیاس خوداثربخشی در انتخاب همسر. *پژوهشنامه اسلامی زنان و خانواده*، ۱۳ (۱)، ۲۹-۵۱. <http://doi.org/10.22034/IJWF.2024.18265.2242>

مقدمه

نهاد خانواده یکی از نهادهای مهم اجتماعی است که با ازدواج^۱ تشکیل می‌شود. از آنجاکه ازدواج، مرحله آغازین این نهاد مهم اجتماعی است اهمیت بنیادین و پایه‌ای دارد. ازدواج یکی از انتخاب‌های مهم و سرنوشت‌ساز هر فرد است. این انتخاب یکی از مراحل و فرآیندهای رشد به‌شمار می‌رود که در تکامل ابعاد درونی و شخصیتی انسان مؤثر است. (آدامزیک^۲، ۲۰۱۷) ازدواج مهمترین عرف و رسم معمول در جوامع و فرهنگ‌هاست که واجد شکل‌گیری و شکل‌دهی نزدیک‌ترین فرایندهای ارتباطی بین دو فرد و درنهایت، تشکیل یک واحد اجتماعی به‌نام خانواده و سنگ‌بنای نهاد جامعه است (صادقی، ۱۳۹۶). ازدواج، آغازی بر تشکیل خانواده بوده که همواره مورد توجه صاحب‌نظران علوم انسانی و متخصصان مباحث مربوط به خانواده قرار گرفته است. از این رو، رابطه انسانی پیچیده و بسیار ظریفی در آن حکم‌فرماست (صدری‌دمیرچی و رضازاده، ۱۳۹۹).

مؤلفه خوداثربخشی از عواملی است که تأثیر فراوانی بر موفقیت ازدواج و تسهیل در فرایند انتخاب همسر دارد. خوداثربخشی در برخی متون علمی به خودکارآمدی ترجمه شده است. خوداثربخشی یا خودکارآمدی، یکی از مفاهیم مطرح شده در نظریه شناختی- اجتماعی^۳ بندورا^۴ (۱۹۹۴) و مفهومی اساسی در فهم رفتار انسان است. امروزه مفهوم خودکارآمدی، متغیری کلیدی در روان‌شناسی بالینی، تربیتی، اجتماعی، رشد، سلامت و شخصیت به‌شمار می‌رود که مورد توجه دانشمندان تعلیم و تربیت قرار گرفته و با پیشرفت و احساس توانایی افراد سنجیده می‌شود. خودکارآمدی یعنی، ادراک ذهنی فرد از توانایی‌هایش نسبت به عملکرد در محیطی خاص یا دستیابی به نتایج مطلوب و تعیین‌کننده اصلی حالت‌های هیجانی، انگیزشی و تغییر رفتاری است (شیبانی و کاظمیان مقدم، ۱۴۰۰). دوگان^۵ (۲۰۲۰) معتقد است خودکارآمدی عبارت است از: اطمینان به توانایی‌های خود در کنترل افکار، احساسات و فعالیت‌ها که بر عملکرد افراد، هیجانات و انتخاب‌های آنها و میزان تلاشی که شخص صرف یک فعالیت می‌کند، مؤثر است. خوداثربخشی به افراد کمک می‌کند تا بتوانند مستقل عمل کنند و یاد بگیرند باتکیه بر توانایی‌های خود، مسائل را حل کنند. خوداثربخشی مهمترین عامل تعیین‌کننده رفتار و آغازگری رفتار، میزان تلاش برای گسترش رفتار و حفظ تلاش و پایداری در صورت برخورد با موانع و تجربیات چالش‌برانگیز است. افرادی که خوداثربخشی بالایی دارند بیشتر مشتاق شرکت در فعالیت‌های چالش‌برانگیز هستند و هدف‌های بزرگ‌تر و قابل دسترسی برای خود دارند. افرادی که خوداثربخشی پایین دارند بیشتر مشتاق شرکت در فعالیت‌های بسیار ساده و یا بسیار دشوارند و هدف‌های کوچک و سهل‌الوصول و یا هدف‌های بسیار بزرگ برای خود دارند (صدری‌دمیرچی و رضازاده، ۱۳۹۹).

افرادی که خوداثربخشی پایینی دارند احساس درماندگی می‌کنند و فکر می‌کنند نمی‌توانند رویدادهای زندگی خود را کنترل کنند. آنها معتقدند تلاش‌هایشان بیهوده است و وقتی با مانعی روبه‌رو می‌شوند چنانچه تلاش مقدماتیشان برای حل مشکل بیهوده باشد، به‌سرعت ناامید می‌شوند. خوداثربخشی پایین در نقص خودتنظیمی افراد و در رفتارهای سلامت آنها نیز نقش دارد. (شولتز و شولتز، ۲۰۱۶) با توسعه مفهوم خودکارآمدی در حیطه انتخاب همسر می‌توان گفت که منظور از خودکارآمدی در انتخاب همسر، باور فرد به داشتن توانمندی در زمینه انتخاب درست، شناخت ملاک‌های مهم انتخاب همسر و باور به داشتن مهارت در شناسایی و ارزیابی این ملاک‌ها در خود و طرف مقابل تا رسیدن به انتخاب درست برای نائل شدن به رضایت زناشویی است (دییاج، ۱۳۹۳). افرادی که در انتخاب همسر احساس خودکارآمدی دارند نسبت به درستی انتخاب یا عدم انتخاب خود خوش‌بین هستند، نگران کمی در مورد معرفی خود و شناخت طرف مقابل دارند، احساس می‌کنند که مسیر آشنایی تا تصمیم را به‌درستی و تا انتها طی می‌کنند، معیارهای انتخاب همسر و شیوه بررسی آنها را می‌دانند، ملاقات‌ها را به‌تعویق نمی‌اندازند، احساس تسلط بر جلسه‌های گفت

۱. Marriage

۲. Adamczyk, K.

۳. social cognitive theory

۴. Bandura, A.

۵. Dugan, j.

۶. Schultz, D. P., & Schultz, S. E.

وگو و محتوای آن را دارند، دچار اضطراب غیرمعمول نمی‌شوند و ارزیابی مناسبی از آمادگی‌های خود برای ازدواج دارند (هراتیان، ۱۳۹۹).

ادبیات موضوع و پیشینه پژوهش

شکرانی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهش خود، خودکارآمدی در قرآن کریم را بررسی کردند. ایشان به این نتیجه رسیدند که قرآن به باور انسان به توانایی‌های خود به مثابه یک اصل در مسیر کمال توجه کرده است. پژوهش حاضر برخلاف روان‌شناسی که خودکارآمدی را امری اکتسابی می‌داند، خودکارآمدی را سازه‌ای ذاتی و فطری قلمداد می‌کند که لازمه تحقق آن تحمل سختی‌ها و مشکلات در زندگی است. منابع خودکارآمدی در قرآن علاوه بر تأیید برخی منابع ذکر شده در روان‌شناسی مواردی همچون تجربه‌های جانشینی (ر.ک، یوسف: ۱۱۱)، ترغیب اجتماعی (ر.ک، توبه: ۷۱) و حالات عاطفی و فیزیولوژیک (ر.ک، حدید: ۱۶)، رحمت خداوند (ر.ک، زمر: ۵۳؛ فرقان: ۷۷؛ مائده: ۷۴)، ترغیب و تشویق الهی (ر.ک، آل عمران: ۱۳۳)، ایمان به خداوند متعال (ر.ک، کهف: ۱۴-۱۶)، انذار (ر.ک، آل عمران: ۳۰) و توکل (ر.ک، توبه: ۱۲۹) معرفی شده است.

حسینی (۱۴۰۲) در پژوهشی خود مؤلفه‌های خودکارآمدی در قرآن از جمله مؤلفه‌های عزت نفس (ر.ک، اسراء: ۷۰)، احساس کفایت و کارایی (ر.ک، انفال: ۵۳)، استقامت (ر.ک، هود: ۱۱۲)، هدفمندی (ر.ک، مؤمنون: ۱۱۵)، نرسیدن از شکست (جرات‌ورزی) (ر.ک، انفال: ۶۵)، توانایی حل مسئله (ر.ک، نساء: ۳۵) و مواجهه مؤثر با رویدادهای زندگی در شرایط مختلف (ر.ک، حدید: ۲۳) را بررسی کرده است. نبی‌زاده (۱۳۹۶) در پژوهشی ابعاد شش‌گانه‌ای برای خودکارآمدی در نهج/البلاغه کشف کرد. براساس یافته‌های او خودکارآمدی در نهج/البلاغه دو بخش مقدمات (پیشایندها) و نتایج (پیامدها) دارد. مقدمات سه بعد دارد که عبارتند از: خودشناسی و خودسازی (شامل مقوله‌های شناخت و ارزیابی صحیح توانایی‌ها و نقاط قوت و ضعف خود، پرورش و بهره‌گیری از استعدادها و نقاط قوت و برطرف کردن نقاط ضعف، عرضه توانایی‌ها و استعدادها برای به‌دست آوردن جایگاه واقعی خود و پذیرش کار درحد توانایی)، دانش‌اندوزی (شامل مقوله‌های یادگیری و استفاده از دانش و تجربیات خود و دیگران، علم‌آموزی و فراگیری دانش برای پیشرفت و کسب موفقیت (یادگیری مستمر) و شناسایی و استفاده از اصول و قوانین حاصل از کارهای گذشته برای دستیابی به موفقیت) و توکل به خداوند در کارها (شامل مقوله‌های اتکا به خدا و ایجاد رضایت و امید در انسان، پیشرفت امور و دستیابی به اهداف براساس اراده خداوند و ایجاد رضایت و امید به آینده با پذیرش آن).

نتایج نیز سه بعد دارد که عبارتند از: عمل‌گرایی و استقامت در کارها (شامل مقوله‌های تلاش برای استفاده از فرصت‌ها، شجاعت در انجام کار و پیگیری اهداف، استقامت و ایستادگی در کار و به‌کارگیری نهایت تلاش و کوشش و تدابیر لازم در کار)، حسابرسی و مراقبه (شامل مقوله‌های اقدام به کار بعد از فراهم بودن شرایط و مقدمات آن، عاقبت‌نگری و بررسی تمام جوانب کار قبل از انجام به‌همراه بصیرت و آگاهی کافی نسبت به آن، عمل به کار با مطالعه و آگاهی کامل از شیوه انجام آن، واریسی مستمر برای جلوگیری از انحراف و کار و تلاش با حساب و تدبیر) و سعه‌صدر و شکیبایی در برابر مشکلات (شامل مقوله‌های صبر و شکیبایی در برابر سختی‌ها و مشکلات، حفظ آرامش و امیدواری و یافتن راه‌حل مشکلات با صبر و شکیبایی در برابر آن، امیدواری و اجتناب از یأس و ناامیدی در صورت شکست و زیان). بنابراین، خودکارآمدی از منظر نهج/البلاغه شش بعد دارد.

خودکارآمدی دو نوع است: خودکارآمدی عمومی و خودکارآمدی مربوط به یک تکلیف خاص. خودکارآمدی عمومی به ارزیابی افراد از توانایی‌های پایه‌ای خود برای انجام موفقیت‌آمیز اشاره دارد. خودکارآمدی خاص به ارزیابی افراد از توانایی خاصی برای انجام موفقیت‌آمیز آن تکلیف اشاره دارد. (وانگ، و همکاران، ۲۰۱۶) محققان مفهوم خوداثربخشی برای سنجش عمومی و اختصاصی این سازه ابزارهایی ساخته‌اند. در مورد مقیاس‌های عمومی می‌توان به مقیاس باورهای خودکارآمدی عمومی که در دهه

۱۹۷۹ توسط شوآرتزر و جروسلم^۱ (۱۹۹۵) ساخته شد، اشاره کرد. این مقیاس ۲۰ گویه با دو خرده‌مقیاس جداگانه خودکارآمدی عمومی و خودکارآمدی اجتماعی دارد که در سال ۱۹۸۱ به یک مقیاس ۱۰ گویه‌ای کاهش یافت. اولندیک^۲ (۱۹۸۴)، اوزولد و کرو^۳ (۱۹۸۶) مقیاس خودکارآمدی مبتنی بر نظریه یادگیری بندورا را ساختند. این مقیاس ۱۷ گویه دارد که در پژوهش‌های مختلف پایایی آن تأیید شده است. (عسگری، و همکاران، ۱۳۸۸). مقیاس دیگر، مقیاس خودکارآمدی عمومی شرر و همکاران (۱۹۸۲) است که ۱۷ گویه دارد. شرر و مادوکس^۴ (۱۹۸۲) معتقدند که این مقیاس سه جنبه از رفتار شامل میل به آغازگری رفتار، میل به گسترش تلاش برای کامل کردن تکلیف و مقاومت در رویارویی با موانع را اندازه‌گیری می‌کند. در حیطه مقیاس‌های اختصاصی، مقیاس خودکارآمدی مادران برکلی^۵ (۲۰۰۵) را می‌توان نام برد. این مقیاس توسط هالووی^۶ و همکاران ساخته شده و چهار عامل مسئولیت‌پذیری^۷، خودمدیریتی^۸، پذیرش فرزند^۹ و ارزیابی مثبت فرزند^{۱۰} دارد. همچنین ۱۷ گویه دارد که توسط رضایی و همکاران (۱۳۹۳) هنجاریابی شده است. مقیاس خودکارآمدی پرهیز از سیگار^{۱۱} توسط ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۳) ساخته و اعتباریابی شده است. این مقیاس با بهره‌گیری از چهار مقیاس معتبر خارجی ساخته و در قالب ۱۳ سؤال ارائه شده است. مقیاس خودکارآمدی اجتماعی^{۱۲} توسط گریو و همکاران^{۱۳} (۲۰۱۴) ساخته شده است و ۲۱ گویه دارد که از پاسخ دهنده خواسته شده تا سطح اطمینان برای توانایی اجتماعی خود را مشخص کند. در مورد خودکارآمدی شغلی نیز مقیاس‌های متعددی طراحی شده است که مقیاس خودکارآمدی تصمیم‌گیری شغلی^{۱۴} بتز و همکاران^{۱۵} (۱۹۹۶) و فرم کوتاه آن توسط شیوندی و همکاران (۱۳۹۸) تدوین شده است. این مقیاس در قالب ۲۵ سؤال و شامل پنج خرده‌مقیاس با عناوین خودارزیابی صحیح^{۱۶}، گردآوری اطلاعات شغلی^{۱۷}، انتخاب هدف^{۱۸}، طرح‌ریزی برای آینده^{۱۹} و حل مسئله^{۲۰} است. مقیاس خودکارآمدی دیجیتالی

-
۱. Schwarzer, R., & Jerusalem, M.
 ۲. Oalandik,
 ۳. Ozold., & croow
 ۴. Sherer, M., & Maddux, J.
 ۵. Berkeley Parenting Self-Efficacy Scale- Second Grade Version
 ۶. Holloway, S. D.
 ۷. responsibility
 ۸. self-management
 ۹. child adoption
 ۱۰. positive evaluation of the child
 ۱۱. smoking abstinence self – efficacy scale
 ۱۲. social self-efficacy scale
 ۱۳. Grieve, R., & et al
 ۱۴. Career Decision-Making Self-Efficacy Scale
 ۱۵. Betz, N., & et al
 ۱۶. correct self-assessment
 ۱۷. gathering job information
 ۱۸. target selection
 ۱۹. planning for the future
 ۲۰. problem solving

(DSES)^۱ در سال ۲۰۲۲ توسط اولفرت و اشمیت^۲ برای اندازه‌گیری شایستگی‌های آزمودنی در استفاده از فناوری‌های دیجیتالی تهیه و تدوین شد. این مقیاس ۲۵ گویه دارد و خودکارآمدی دیجیتال را در پنج بعد اندازه‌گیری می‌کند که عبارت است از: سواد اطلاعات و داده^۳، همکاری و ارتباط^۴، تولید محتوای دیجیتال^۵، امنیت و حل مسئله^۶. این مقیاس توسط پارساکیا و همکاران (۱۴۰۲) در نمونه ایرانی اعتباریابی شد.

مقیاس خودکارآمدی رانندگی آدلاید (ADSES)^۸ در ۱۲ پرسش ساخته و روایی و پایایی آن در مطالعات مختلف بررسی تأیید شده است. (گئورک، و همکاران،^۹ ۲۰۰۷) این مقیاس توسط تنهای رشوانلو و همکاران (۱۳۹۹) ترجمه و نسخه فارسی آن اعتبارسنجی شده است. وزیری و لطفی کاشانی (۱۳۹۲) با بهره‌گیری از مقیاس خودکارآمدی عمومی شوارتز^{۱۰} به ساخت و اعتبارسنجی پرسش‌نامه خودکارآمدی جنسی اقدام کرده‌اند. این مقیاس ۱۰ سؤال دارد که اعتبار آن توسط پژوهشگر شد.

خطیر بودن موضوع ازدواج به‌ویژه در فرهنگ ایرانی-اسلامی بر کسی پوشیده نیست. در حیطه خوداثربخشی در انتخاب همسر، ابزار غیر بومی وجود ندارد. تنها مقیاس موجود، پرسش‌نامه خودکارآمدی در انتخاب همسر است که توسط دیباج (۱۳۹۳) طراحی و ساخته شد. این ابزار ۱۱ گویه دارد که باهدف بررسی خودکارآمدی افراد در زمینه انتخاب همسر ساخته شد. کوتاهی پرسش‌نامه و تک‌عاملی بودن آن باعث شده است که فقط به نمره‌ای کلی بسنده شود و جنبه‌های مختلف خوداثربخشی در موقعیت انتخاب همسر سنجیده نشود. باتوجه به اهمیت ازدواج و انتخاب همسر و تأثیرات عمیق و بلندمدت آن در رضایت زناشویی و سلامت روان همسران، فرزندان و حتی خانواده‌های مبدأ و لزوم تقویت سنجش در این حیطه به‌دلیل وجود نیازهای بالینی، آموزشی و پژوهشی، پژوهش حاضر به‌دنبال پاسخی به این سؤال است که مقیاس خوداثربخشی در انتخاب همسر کدام عوامل و ویژگی‌های روان سنجی را دارد؟

شیوه اجرای پژوهش

۱. روش پژوهش

پژوهش حاضر باهدف ساخت و اعتبارسنجی مقیاس خوداثربخشی در انتخاب همسر به‌روش غیرآزمایشی از نوع همبستگی انجام شد. برای تعیین اعتبار پرسش‌نامه از روش آلفای کرونباخ و دونیمه‌سازی و برای تعیین روایی سازه از روش همبستگی و تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد.

۲. جامعه و نمونه آماری

۱. DSES: Digital Self-Efficacy Scale

۲. Ulfert, A., & Schmidt, I.

۳. information and data literacy

۴. cooperation and communication

۵. digital content production

۶. security

۷. problem solving

۸. Adelaide Driving Self-Efficacy Scale

۹. George, S., & et al

۱۰. Schwarzer, R.

جامعه آماری شامل افراد حاضر در شبکه اجتماعی ای‌تا بود که باروش نمونه‌گیری در دسترس تعداد ۲۲۸ نفر از ایشان انتخاب شدن. دامنه سنی شرکت‌کنندگان بین ۱۵ تا ۵۰ سال با میانگین ۲۸/۳۳ و انحراف استاندارد ۸/۷۷ سال بود. سطح تحصیلی بیشتر شرکت‌کنندگان (۳۵٪/۱) لیسانس بود.

۳. ابزار پژوهش

پرسش‌نامه خودکارآمدی در انتخاب همسر: این ابزار که دارای ۱۱ گویه است توسط دیباج (۱۳۹۳) باهدف بررسی خودکارآمدی افراد در زمینه انتخاب همسر ساخته شد. هدف آن ارزیابی میزان احساس کفایت فرد در زمینه اداره جلسه‌های خواستگاری و مراحل بررسی طرف مقابل و معرفی خود به طرف مقابل تا رسیدن به انتخاب درست است. روایی محتوایی پرسش‌نامه توسط پنج متخصص تأیید شد که همبستگی ۰/۶۲ را با پرسش‌نامه خودکارآمدی عمومی شوارتز و جروسالم (۱۹۹۵) نشان داد. آلفای کرونباخ پرسش‌نامه ۰/۸۹ به‌دست آمد. اجرای هم‌زمان این پرسش‌نامه با پرسش‌نامه خودکارآمدی عمومی (شوارتز و جروسالم، ۱۹۹۵) همبستگی ۰/۶۲ را نشان داد. پاسخ‌دهندگان باید در یک مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت میزان درست بودن هر گویه را در مورد خودشان مشخص کنند. پس از تصحیح نمره گویه‌های معکوس، نمره کل مقیاس، برابر با جمع نمره‌هاست. نمره‌های بالاتر به معنای احساس خودکارآمدی بیشتر در انتخاب همسر است. با توجه به اینکه بسته آموزشی علاوه بر آموزش بر خودارزیابی نیز تمرکز دارد، برای ارزیابی فرد از میزان آمادگی برای ازدواج، یک گویه به این پرسش‌نامه اضافه شد. آلفای کرونباخ ۱۱ گویه‌ای این پرسش‌نامه در پژوهش حاضر ۰/۷۷ و فرم ۱۲ گویه‌ای ۰/۸۰ به‌دست آمد.

مقیاس خوداثربخشی در انتخاب همسر (محقق ساخته): نسخه ۵۶ گویه‌ای این ابزار توسط محققین پژوهش حاضر و با اقتباس از پرسش‌نامه خودکارآمدی ادراک‌شده بندورا (۲۰۰۶) و با تغییر عبارات به عباراتی متناسب با فضای انتخاب همسر تدوین شد. مقیاس خودکارآمدی ادراک‌شده، شش زمینه را می‌سنجد که عبارتند از: زمینه‌های موفقیت تحصیل، خودنظم‌دهی به یادگیری، فعالیت‌های فوق برنامه، برآوردن انتظارات دیگران، خودنظم‌دهی انگیزشی و استحکام خود.

یافته‌های پژوهش

برای سنجش پایایی گویه‌های مقیاس از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. این بررسی نشان داد که با حذف ۱ گویه، اعتبار درونی مقیاس به بیشترین مقدار خود می‌رسد. برای بررسی ساختار عاملی مقیاس از تحلیل عاملی اکتشافی به‌روش مؤلفه‌های اصلی ۲ و چرخش واریماکس ۳ استفاده شد.

جدول ۱. آزمون بارتلت و کفایت نمونه‌برداری

آماره‌ها	نتایج
کفایت نمونه‌برداری به‌روش KMO	۰/۹۱۹
آزمون کرویت بارتلت	خی دو ۸۵۰۶/۴۹۷
	درجه آزادی ۱۴۸۵
	سطح معناداری ۰/۰۰۰۱

۱. Schwarzer, R., & Jerusalem, M.

۲. principle component

۳. varimax

براساس جدول ۱ شاخص کفایت نمونه‌برداری ۱ نشان می‌دهد که برای تحلیل عاملی نمونه‌گیری مناسبی انجام شده است ($KMO=0/92$). نتایج آزمون کرویت بارتلت ۲ نیز بیانگر همبستگی معنادار کافی بین عبارت مقیاس است. معنادار بودن آزمون کرویت بارتلت کمترین شرط لازم برای انجام تحلیل عاملی است.

جدول ۲. ماتریس عوامل پس از چرخش متقارب به شیوه واریماکس به همراه بار عاملی هریک از گویه‌ها

عامل	گویه‌های مرتبط	دامنه بار عاملی
عامل اول: کارآمدی شناختی ^۳	۴، ۹، ۱۴، ۱۹، ۲۴، ۲۵، ۲۸، ۲۹، ۳۵، ۳۷، ۳۸، ۴۳، ۵۱، ۵۴، ۵۵	۰/۴۱ تا ۰/۸۰
عامل دوم: کارآمدی ارتباطی ^۴	۱، ۲، ۳، ۷، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۳۲، ۴۱، ۴۲، ۵۲	۰/۳۱ تا ۰/۷۴
عامل سوم: خودتنظیمی هیجانی ^۵	۶(-)، ۱۵(-)، ۲۰(-)، ۲۱(-)، ۲۲(-)، ۳۰(-)، ۳۴(-)، ۳۹(-)، ۴۴(-)	۰/۳۰ تا ۰/۷۸
عامل چهارم: تردید در انتخاب ^۶	۵، ۱۰، ۴۰، ۴۸	۰/۳۰ تا ۰/۸۲
عامل پنجم: مواجهه جراتمندانه ^۸	۲۷، ۳۱، ۳۶، ۴۷	۰/۳۰ تا ۰/۷۵
عامل ششم: انتخاب هدفمند ^۹	۳۳، ۴۵، ۴۶، ۵۰	۰/۴۲ تا ۰/۸۶
عامل هفتم: خودتنظیمی شناختی ^{۱۰}	۸، ۲۳(-)، ۲۶، ۴۹(-)، ۵۳(-)	۰/۳۲ تا ۰/۶۶

همان گونه که در جدول ۲ دیده می‌شود نتایج این آزمون با درجه آزادی ۱۴۸۵ و مجذور خی دو ۸۵۰۶/۴۹۷ در سطح $0/0001 < P$ معنادار است. برای تعیین تعداد عامل‌ها ابتدا از ملاک ارزش‌های ویژه بزرگ‌تر از ۱ استفاده شد. برای اجتناب از دقت پایین در نتایج خروجی و باتوجه به نمودار اسکری که ارزش ویژه در بخش نزولی با شیب تند و قبل از تبدیل شدن به سطح افقی را کمی بالاتر از عدد ۱ نشان می‌دهد ارزش ویژه در مرحله دوم نیز بزرگ‌تر از ۱ انتخاب شد. جدول ۲ ماتریس عوامل را پس از چرخش به همراه بار عاملی هریک از گویه‌ها نشان می‌دهد. مطابق جدول ۲ تمام گویه‌های مقیاس در این مرحله، بار عاملی بالاتر از ۰/۳

۱. sampling adequacy

۲. bartlett's test of sphericity

۳. cognitive efficacy

۴. communication efficacy

۵. emotional self-regulation

۶. نمرات گویه‌های این عامل فقط هنگام محاسبه نمره کل معکوس می‌شود.

۷. hesitation in choosing

۸. courageous confrontation

۹. purposeful selection

۱۰. cognitive self-regulation

دارند. دامنه بار عاملی گویه‌ها در دامنه‌ای بین ۰/۳۰ تا ۰/۸۶ گسترده شده است. عوامل هفت‌گانه ۰/۶۸/۰۱ واریانس کل مقیاس خوداثربخشی در انتخاب همسر را برآورد می‌کند. هماهنگی درونی مقیاس و عوامل آن براساس مقدار آلفا در جدول ۱ آمده است.

جدول ۳. محاسبه ضریب آلفای کرونباخ برای مقیاس خوداثربخشی در انتخاب همسر و عوامل آن

مقیاس	تعداد گویه‌ها	آلفای کرونباخ
کل مقیاس خوداثربخشی در انتخاب همسر	۵۵	مرد ۰/۹۶
		زن ۰/۹۵
		کل ۰/۹۵
کارآمدی شناختی	۱۵	۰/۹۴
کارآمدی ارتباطی	۱۴	۰/۹۳
خودتنظیمی هیجانی	۹	۰/۸۱
تردید در انتخاب	۴	۰/۷۴
مواجهه جراتمندانه	۴	۰/۷۲
انتخاب هدفمند	۴	۰/۷۹
خودتنظیمی شناختی	۵	۰/۷۰

چنان‌که در جدول ۳ مشاهده می‌شود ضریب آلفای کرونباخ مقیاس در نمونه پژوهش ۰/۹۵ است. این ضریب برای عوامل هفت‌گانه در دامنه‌ای بین ۰/۷۰ تا ۰/۹۴ است که اعتبار فرم ۵۵ گویه‌ای و هفت‌عاملی این مقیاس را نشان می‌دهد. برای بررسی روایی سازه مقیاس، همبستگی هریک از گویه‌ها با کل پرسش‌نامه محاسبه شد. نتایج نشان داد که گویه‌ها با نمره کل مقیاس همبستگی ضعیف تا قوی دارند. دامنه این همبستگی از ۰/۳۰ تا ۰/۸۰ است.

جدول ۴. نتایج آزمون دونیمه‌سازی مقیاس ابعاد معنوی

آلفای کرونباخ	بخش اول	مقدار	۰/۹۲
		تعداد	۲۸
	بخش دوم	مقدار	۰/۹۱
		تعداد	۲۷
	تعداد کل گویه‌ها		۵۵
	همبستگی بین دو بخش		
ضریب همبستگی برون - اسپیرمن			۰/۹۵
ضریب دونیمه‌سازی گاتمن			۰/۹۵

نتایج آزمون دونیمه‌سازی در جدول شماره ۴ درج شده است. همان‌گونه که در جدول ۴ آمده است ضرایب همبستگی قوت بالایی دارند.

جدول ۵. ماتریس شاخص‌های توصیفی و همبستگی نمره کل و زیرمقیاس‌های خوداثربخشی در انتخاب همسر با نمره خودکارآمدی در انتخاب همسر

نمره خودکارآمدی در انتخاب همسر	نمره کل خوداثربخشی در انتخاب همسر	میان گین	انحراف استاندارد
--------------------------------	-----------------------------------	----------	------------------

نمره خودکارآمدی در انتخاب همسر	۱	۰,۷۸۹**	۴۴/۵۱	۱۶/۵۲
نمره کل خوداثربخشی در انتخاب همسر	۰,۷۸۹**	۱	۱۹/۳۲۱	۷۴/۶۸
کارآمدی شناختی	۰,۵۹۰**	۰,۹۰۰**	۰۷/۹۱	۲۷/۰۵
کارآمدی ارتباطی	۰,۵۱۶**	۰,۸۷۱**	۳۲/۸۳	۲۴/۰۹
خودتنظیمی هیجانی	۰,۸۵۰**	۰,۶۰۴**	۰۴/۴۹	۱۵/۸۹
تردید در انتخاب	۰,۶۰۰**	۰,۳۳۹**	۷۸/۱۵	۷/۷۶
مواجهه جراتمندانه	۰,۴۵۰**	۰,۷۵۳**	۰۲/۲۷	۷/۰۱
انتخاب هدفمند	۰,۳۹۷**	۰,۶۴۱**	۶۲/۲۳	۹/۱۱
خودتنظیمی شناختی	۰,۶۸۰**	۰,۷۳۳**	۳۳/۳۱	۸/۲۳

$p \leq 0/01$ **

براساس جدول ۵ همبستگی قوی نمره کل و زیرمقیاس‌های خوداثربخشی در انتخاب همسر با نمره خودکارآمدی در انتخاب همسر نشان از روایی قوی این فرم دارد. نمره کل و زیرمقیاس‌های خوداثربخشی در انتخاب همسر در دامنه‌ای بین ۰/۳۴ تا ۰/۹۰ (میانگین ۰/۶۸) به دست آمد. نتایج رگرسیون نشان داد که زیرمقیاس‌های خوداثربخشی در انتخاب همسر، توان پیش‌بینی ۸۹/۵٪ نمره خودکارآمدی در انتخاب همسر را دارد. رابطه معناداری بین سن و تحصیلات با میزان خوداثربخشی در انتخاب همسر به دست نیامد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر، ساخت مقیاس خوداثربخشی در انتخاب همسر و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی آن است. یافته‌ها، روایی و اعتبار این مقیاس را تأیید می‌کند. این مقیاس در قالب ۷ عامل خوداثربخشی شناختی، خوداثربخشی ارتباطی، خودتنظیمی هیجانی، تردید در انتخاب، مواجهه جراتمندانه، انتخاب هدفمند و خودتنظیمی شناختی و ۵۵ گویه ارائه شده است. عامل اول یعنی، خوداثربخشی شناختی نشان‌دهنده دانش افراد در زمینه انتخاب همسر است: شناخت نسبت به آمادگی‌های ازدواج و شیوه ارزیابی آنها در خود و طرف مقابل، وظیفه هر مرحله در دوره آشنایی، معیارهای انتخاب همسر و شیوه بررسی آنها، شناخت نسبت به نقاط ضعف و قوت خود، توان استفاده از یادگرفته‌های در این زمینه و ارزیابی تناسب دو خانواده. این عامل تاحدی همسو با ابعاد خودشناسی و خودسازی و دانش‌اندوزی کشف شده از نهج البلاغه (نبی‌زاده، ۱۳۹۶)، خودارزیابی صحیح شیوندی و همکاران (۱۳۹۷) و سواد اطلاعات و داده اولفرت و اشمیت (۲۰۲۲) است. برخی از گویه‌های مورد سنجش این عامل عبارتند از: «در فرایند انتخاب همسر تا چه حد می‌دانید که در هر مرحله چه اقدامی باید انجام دهید» و «تا چه حد از نقاط قوت خود برای ازدواج و زندگی مشترک اطلاع دارید؟».

عامل دوم یعنی، خوداثربخشی ارتباطی، نوعی خودارزیابی از توانایی‌های ارتباطی در حیطه انتخاب همسر را می‌سجد مانند توان برقراری ارتباط صمیمانه، حل تعارض بین دو خانواده، حفظ ارتباط عاطفی بین طرفین و خانواده‌ها، برخورد با چالش‌های ارتباطی، تاب‌آوری ارتباطی، ایجاد نشاط و جذابیت در ارتباط و برآورده‌سازی انتظارات والدینی. این عامل تاحدی با ابعاد عمل‌گرایی و استقامت در کارها و سعه‌صدر و شکیبایی در برابر مشکلات کشف شده از نهج‌البلاغه (ر.ک.، نبی‌زاده، ۱۳۹۶)، مؤلفه مواجهه مؤثر با رویدادهای زندگی در شرایط مختلف کشف شده از قرآن (ر.ک.، حسینی، ۱۴۰۲)، همکاری و ارتباط اولفرت و اشمیت (۲۰۲۲) و مقیاس گریو و همکاران (۲۰۱۴) همسوست. از گویه‌های این عامل می‌توان به این موارد اشاره کرد: «تا چه حد می‌توانید رابطه عاطفی مثبت بین خود و طرف مقابل را حفظ کنید» و «تا چه حد می‌توانید با طرف مقابل یا اعضای خانواده‌اش رابطه صمیمانه برقرار کنید».

عامل سوم یعنی، خودتنظیمی هیجانی نشان‌دهنده توان افراد در تنظیم هیجانی خود در دوره آشنایی برای همسرگزینی است. توانی که با نشانه‌هایی مانند ارزیابی میزان نگرانی مرتبط با جلسات خواستگاری، اضطراب حاصل از احساس کهرتری، اضطراب حاصل از پیش‌داوری و وابستگی هیجانی به طرف مقابل سنجیده می‌شود. این عامل تاحدی همسو با حالت‌های فیزیولوژیکی و هیجانی بندورا (۱۹۹۴ و ۱۹۹۷)، بعد سعه صدر و شکیبایی در برابر مشکلات کشف شده از نهج‌البلاغه (ر.ک.، نبی‌زاده، ۱۳۹۶) و مؤلفه مواجهه مؤثر با رویدادهای زندگی در شرایط مختلف کشف شده از قرآن (ر.ک.، حسینی، ۱۴۰۲) است. از نمونه گویه‌های عامل سوم می‌توان به این دو گویه اشاره کرد: «تا چه حد نگرانید از اینکه نتوانید جلسه خواستگاری را به‌درستی اداره کنید و تا انتها پیش ببرید» و «تا چه حد در دوره آشنایی به طرف مقابل وابسته می‌شوید».

عامل چهارم یعنی، تردید در انتخاب، ارزیاب نگرانی‌ها و تردیدهایی است که فرد در انتخاب همسر دارد که با نگرانی مفرط نسبت به شناخت طرف مقابل، اضطراب نسبت به درستی انتخاب، تردید در احساس خود نسبت به طرف مقابل و سختگیری در انتخاب نشان داده می‌شود. این عامل با مؤلفه توانایی حل مسئله کشف شده از قرآن (ر.ک.، حسینی، ۱۴۰۲)، حل مسئله اولفرت و اشمیت (۲۰۲۲) و حل مسئله شیوندی و همکاران (۱۳۹۸) همسوست. از گویه‌های مربوط به عامل چهارم عبارتند از: «تا چه حد در مورد احساسات نسبت به طرف مقابل تردید می‌کنید» و «تا چه حد نگرانید که نتوانید طرف مقابل را به‌درستی بشناسید».

عامل پنجم یعنی، مواجهه جراتمندانه، توصیف‌گر خودارزیابی افراد از توان مواجهه قاطعانه با چالش‌های دوره آشنایی است. ایستادگی در مقابل خواسته‌های غیرمنطقی، مقابله مثبت با رفتار و کلام غیرمنصفانه و ابراز نظر در موقعیت اختلاف با طرف مقابل، خانواده او و خانواده خود از محتواهای این عامل است. این عامل تاحدی با بعد عمل‌گرایی و استقامت در کارهای کشف شده از نهج‌البلاغه (ر.ک.، نبی‌زاده، ۱۳۹۶)، مؤلفه‌های استقامت و نهراسیدن از شکست کشف شده از قرآن (ر.ک.، حسینی، ۱۴۰۲) و مقاومت در رویارویی با موانع شرر و مادوکس (۱۹۸۲) همسوست. گویه‌هایی مانند «تا چه حد می‌توانید در مقابل خواسته غیرمنطقی ای که طرف مقابل از شما دارد، ایستادگی کنید» و «وقتی طرف مقابل در موضوعی با شما اختلاف دارد تا چه حد می‌توانید نظر خود را بیان کنید» عامل پنجم را می‌سجد.

عامل ششم یعنی، انتخاب هدفمند نشان‌دهنده هدفمند و با برنامه بودن فرد در حیطه انتخاب همسر است. انجام مطالعات مرتبط، شرکت در دوره‌ها و کلاس‌های مربوط، داشتن انگیزه و برنامه‌ریزی از نشانه‌های این عامل است. این عامل تاحدی با بعد حسابرسی و مراقبه کشف شده از نهج‌البلاغه (ر.ک.، نبی‌زاده، ۱۳۹۶)، مؤلفه هدفمندی کشف شده از قرآن (ر.ک.، حسینی، ۱۴۰۲) و انتخاب هدف و طرح‌ریزی برای آینده (ر.ک.، شیوندی، و همکاران، ۱۳۹۸) همسوست. این عامل را گویه‌هایی مانند «تا چه حد پیگیر شرکت در دوره‌ها و کلاس‌های آموزشی مربوط به انتخاب همسر هستید» و «تا چه حد می‌توانید برای اقدامات دوره آشنایی برنامه‌ریزی کنید» می‌سجد.

عامل هفتم یعنی، خودتنظیمی شناختی، قدرت افراد در تنظیم شناخت‌های خود در موقعیت انتخاب همسر را ارزیابی می‌کند. مقایسه‌گری، فراموشی سؤالات و عناوین گفتمانی ازپیش تعیین‌شده برای جلسات، ضعف در تمرکز حواس در جلسات و میزان اطمینان از نظر نهایی از نشانه‌های این عامل است. این یافته با عامل میل به گسترش تلاش برای کامل کردن تکلیف شرر و مادوکس (۱۹۸۲) و مسئولیت‌پذیری برکلی (۲۰۰۵) همسوست و این عامل با چند گویه سنجیده می‌شود. از جمله «تا چه حد می‌

توانید روی مطالبی که از قبل مهیا کرده‌اید، تمرکز کنید» و «تا چه حد در ارزیابی ظاهر یا شخصیت طرف مقابل دچار مقایسه با دیگران می‌شوید».

به نظر می‌رسد که مقیاس خوداثربخشی در انتخاب همسر ابزاری است که روایی و پایایی مناسب و بالایی دارد و با توجه به اهمیت موضوع ازدواج و تأثیر انتخاب همسر در تمام زندگی مشترک افراد، می‌توان از آن در پژوهش، آموزش و مشاوره پیش از ازدواج بهره جست.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

نویسندگان تأکید می‌کنند که کلیه اصول اخلاقی در انجام و انتشار این پژوهش رعایت شده است. این موضوع توسط تمامی نویسندگان تأیید شده است.

عدم سوءرفتار علمی

مواردی مانند جعل داده‌ها، تحریف نتایج، سرقت ادبی (پلجیاریسم) و هرگونه رفتار غیراخلاقی دیگر در این پژوهش به‌طور جدی پرهیز شده است.

مشارکت نویسندگان

تمامی نویسندگان به‌صورت مساوی در طراحی پژوهش، نگارش مقاله، و ویرایش نسخه‌های نهایی مشارکت داشته‌اند.

تعارض منافع

نویسندگان عدم وجود تعارض منافع (Conflict of Interest) را در ارتباط با این پژوهش اعلام می‌کنند. به عبارت دیگر، هیچگونه منافع مالی یا شخصی که بر نتایج تحقیق تأثیرگذار باشد، وجود نداشته است.

حامی مالی

این پژوهش بدون دریافت هرگونه حمایت مالی از سازمان‌های دولتی، تجاری یا غیرانتفاعی انجام شده است.

سپاسگزاری

نویسندگان از همه همکاران پژوهشگاه حوزه و دانشگاه قم که در انجام این پژوهش با نویسندگان همکاری کردند، صمیمانه سپاسگزاری می‌کنند.

منابع

- قرآن کریم (۱۳۷۸). مترجم: مکارم شیرازی، ناصر. قم: امیرالمؤمنین (ع).
- ابراهیمی، حلیمه، خامسان، احمد، و پاکدامن، مجید (۱۳۹۳). ساخت و اعتباریابی مقیاس خودکارآمدی پرهیز از سیگار. نشریه پژوهش‌های کاربردی روان‌شناختی، ۵(۳)، ۹۵-۱۱۰.
- پارساکیا، کامدین، رستمی، مهدی، و سعادت، سیدمیلاد (۱۴۰۲). روایی و پایایی مقیاس خودکارآمدی دیجیتال در نمونه ایرانی. نشریه مطالعات و تازه‌های روان‌شناختی نوجوان و جوان، ۴(۴)، ۲۰۸-۲۱۵.
- تنهای رشوانلو، فرهاد، سیفی، زهرا، و کارشکی، حسین (۱۳۹۹). اعتباریابی نسخه فارسی مقیاس خودکارآمدی رانندگی آدلاید (ADSES). نشریه رویش روان‌شناسی، ۹(۸)، ۱۹۳-۲۰۰.
- حسینی، و جیه‌سادات (۱۴۰۲). الگوی مفهومی خودکارآمدی براساس منابع اسلامی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی. دانشکده هدی قم.
- دیباج، فاطمه‌سادات (۱۳۹۳). تدوین الگوی بومی آموزش و مشاوره پیش از ازدواج و بررسی تأثیر آموزش بسته آموزشی مبتنی بر الگو بر مهارت‌ها و خودکارآمدی انتخاب همسر. رساله دکتری. دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان.

- رضایی، علی محمد، رحیمی، معصومه، واعظفر، سیدسعید، و دلاور، علی (۱۳۹۳). بررسی ساختار عاملی مقیاس خودکارآمدی مادران. *نشریه فرهنگی-تربیتی زنان و خانواده*، ۹(۲۸)، ۸۵-۱۰۶.
- شکرانی، رضا، سلیمی، وحید، و قمرانی، امیر (۱۳۹۹). بررسی تطبیقی خودکارآمدی از دیدگاه قرآن و روان‌شناسی. *نشریه آموزه های قرآنی*، ۳۲(۱۷)، ۳-۳۳.
- شیبانی، ثریا، و کاظمیان مقدم، کبری (۱۴۰۰). اثربخشی آموزش مهارت ابراز وجود بر خودکارآمدی و تمایزیافتگی دختران در شرف ازدواج تحت حمایت بهزیستی. *نشریه مددکاری اجتماعی*، ۱۰(۳)، ۳۷-۴۸.
- شیوندی، کامران، آزادفارسانی، یاسر، و ریاحی، موسی (۱۳۹۸). بررسی ویژگی های روان سنجی فرم کوتاه مقیاس خودکارآمدی تصمیم گیری شغلی. *نشریه اندازه گیری تربیتی*، ۹(۳۶)، ۴۹-۶۷.
- صادقی، منصوره سادات (۱۳۹۶). *سلامت و تداوم ازدواج (الگوی بومی اسلامی)*. مشهد: به نشر.
- صدری دمیرچی، اسماعیل، و رضازاده، مسعود (۱۳۹۹). تأثیر آموزش پیش از ازدواج در باورهای مرتبط با رابطه، خودکارآمدی و معنای زندگی. *نشریه روان درمانی و مشاوره خانواده*، ۲(۱۰)، ۱۶۵-۱۹۶. عسگری، پرویز، حیدری، علیرضا، نادری، فرح، مرعشیان، فاطمه، نقی پور، سیما، و ضمیری، امین (۱۳۸۸). *راهنمای آزمون های روان شناختی*. اهواز: نشر دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز.
- نبی زاده، محمد (۱۳۹۶). *بازشناسی مفهوم خودکارآمدی و تبیین ابعاد آن از منظر نهج البلاغه*. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشکده مدیریت و حسابداری دانشگاه هرمزگان. بندرعباس.
- هراتیان، عباسعلی (۱۳۹۹). *تدوین بسته بومی آموزش پیش از ازدواج و بررسی اثربخشی آن بر معیارها و خودکارآمدی در انتخاب همسر*. رساله دکتری رشته روان شناسی. پژوهشگاه حوزه و دانشگاه. قم.
- وزیری، شهرام، و لطفی کاشانی، فرح (۱۳۹۲). بررسی ساختار عاملی، پایایی و اعتبار پرسش نامه خودکارآمدی جنسی. *نشریه اندیشه و رفتار*، ۲۹(۸)، ۴۷-۵۶.

References

- Bandura A. (2006). Guide for creating self efficacy scales. In: Pajares F, Urdan T, editors. *Self-efficacy beliefs of adolescents*. Greenwich, CT: Information Age Publishing.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W.H. Freeman.
- Betz, N. E., Klein, K., & Taylor, K. (1996). Evaluation of a short form of the Career Decision-Making Self-Efficacy Scale. *Journal of Career Assessment*, 4, 47-57.
- George, S., Clark, M., & Crotty, M. (2007). Development of the Adelaide driving self-efficacy scale. *Clinical Rehabilitation*, 21(1), 56- 61.
- Grieve, R., Witteveen, G., Tolan, A., & Jacobson, B. (2014). Development and Validation of Measure of Cognitive and Behavioral Social Selfefficacy. *Personality and Individual Differences*, 59(1), 71- 76.
- Holloway, S. D., Suzuki, S., Yamamoto, Y., & Behrens, K. (2005). Parenting self-efficacy among Japanese mothers. *Journal of Comparative Family Studies*, 36, 61-76.
- Schultz, D. P., & Schultz, S. E. (2016). *Theories of personality*. London: Cengage Learning.

- Schwarzer, R., & Jerusalem, M. (1995). *Generalized self-efficacy scale*. UK: nferNelson
- Sherer, M., Maddux, J. E., Mercandante, B., Prentice-Dunn, S., Jacobs, B., & Rogers, R. W. (1982). The Self-Efficacy Scale: Construction and validation. *Psychological Reports*, 51, 663-667.
- Ulfert-Blank, A. S., & Schmidt, I. (2022). Assessing digital self-efficacy: Review and scale development. *Computers and Education*, 191, Article 104626. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2022.104626>
- Wang, J. H., Chang, C. C., Yao, S. N., & Liang, C. (2016). The contribution of self-efficacy to the relationship between personality traits and entrepreneurial intention. *Higher Education*, 72(2), 209-224.

ضمیمه

پاسخ											عبارت
۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱. تا چه حد می‌توانید اتفاقات جذاب و متنوعی برای دوره آشنایی سازماندهی کنید؟
۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۲. تا چه حد می‌توانید رابطه عاطفی مثبت بین خود و طرف مقابل را حفظ کنید؟
۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۳. در ملاقات‌ها و جلسات گفت‌وگو تا چه حد می‌توانید یک جو بانشاط ایجاد کنید؟
۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۴. تا چه حد می‌دانید که چه تعداد جلسه برای آشنایی لازم است و اینکه در هر جلسه چه باید پرسید؟
۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۵. تا چه حد نگرانید که نتوانید انتخاب درستی انجام دهید؟
۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۶. چقدر پیش می‌آید که احساس کنید طرف مقابل از شما بهتر است؟
۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۷. تا چه حد می‌توانید رابطه عاطفی مثبت بین خود و خانواده طرف مقابل را حفظ کنید؟

۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۸. تا چه حد می‌توانید روی مطالبی که از قبل مهیا کرده‌اید، تمرکز کنید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۹. تا چه حد می‌دانید که آمادگی‌های لازم برای ازدواج چیست؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۰. تا چه حد نگرانید که نتوانید طرف مقابل را به‌درستی بشناسید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱. توان شما برای مواجهه با موقعیت‌هایی که طرف مقابل یا خانواده‌اش شما را آزار می‌دهند و یا به احساسات شما ضربه می‌زنند تا چه حد است؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۲. تا چه حد می‌توانید رابطه عاطفی مثبت بین خانواده خود و طرف مقابل را حفظ کنید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۳. تا چه حد می‌توانید با طرف مقابلتان یا اعضای خانواده‌اش رابطه صمیمانه برقرار کنید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۴. تا چه حد ارزیابی دقیقی از آمادگی خود برای ازدواج دارید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۵. تا چه حد نگرانید از اینکه نتوانید جلسه خواستگاری را به‌درستی اداره کنید و تا انتها پیش ببرید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۶. تا چه حد می‌توانید یک جو بگومگو بین خانواده‌تان با طرف مقابل یا خانواده‌اش را حل کنید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۷. تا چه حد می‌توانید شرایط منفی که گاهی در دوره آشنایی پیش می‌آید را صبورانه بپذیرید؟

۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۸. تاچه حد می‌توانید در مدیریت جلسات و دوره آشنایی به سطحی که والدینتان از شما انتظار دارند، برسید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۹. تا چه حد احساس می‌کنید که می‌توانید آمادگی‌های طرف مقابلتان برای ازدواج را ارزیابی کنید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۲۰. تا چه حد نگرانید که نتوانید خود و ویژگی‌هایتان را برای طرف مقابل به‌درستی معرفی کنید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۲۱. چقدر پیش می‌آید که نسبت به نتیجه آشنایی ناامید شوید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۲۲. پاسخ منفی طرف مقابل تا چه حد آرامشتان را به هم می‌ریزد؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۲۳. در ملاقات‌ها و جلسات گفت‌وگو تا چه حد حواستان از فضای ملاقات و گفت‌وگو پرت می‌شود؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۲۴. تا چه حد از ضعف‌های خود برای ازدواج و زندگی مشترک اطلاع دارید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۲۵. تا چه حد ملاک‌هایی را که برای زندگی مشترک مهم است، می‌شناسید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۲۶. وقتی به طرف مقابل پاسخ منفی می‌دهید تا چه حد آرامید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۲۷. تا چه حد می‌توانید در مقابل خواسته غیرمنطقی که طرف مقابل از شما دارد، ایستادگی کنید؟

۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۲۸. تا چه حد مطمئنید که هیچ باور غلطی در مورد انتخاب همسر ندارید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۲۹. تا چه حد چگونگی بررسی هریک از ملاک‌ها در طرف مقابل را می‌دانید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۳۰. تا چه حد در دوره آشنایی به طرف مقابل وابسته می‌شوید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۳۱. وقتی طرف مقابل در موضوعی با شما اختلاف دارد تا چه حد می‌توانید نظر خود را بیان کنید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۳۲. وقتی با طرف مقابل در رستوران غذا می‌خورید تا چه حد می‌توانید جو خوبی ایجاد کنید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۳۳. انگیزه شما برای ازدواج تا چه حد است؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۳۴. تا چه حد پذیرش خواستگار/خواستگاری رفتن را به تعویق می‌اندازید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۳۵. تا چه حد از نقاط قوت خود برای ازدواج و زندگی مشترک اطلاع دارید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۳۶. وقتی درباره ازدواجتان با خانواده‌تان دچار اختلاف می‌شوید تا چه حد می‌توانید باصراحت نظر خود را بیان کنید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۳۷. تا چه حد می‌توانید از مطالبی که در کلاس‌ها، مشورت‌ها، کتاب‌ها و... یاد می‌گیرید در دوره آشنایی استفاده کنید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۳۸. در فرایند انتخاب همسر تا چه حد مراحل آشنایی تا تصمیم‌گیری نهایی را می‌شناسید؟

۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۳۹. تا چه حد دوست دارید جلسه خواستگاری (یا دوره آشنایی) هرچه زودتر به پایان برسد، چراکه اداره کردن آن برایتان دشوار است؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۴۰. تا چه حد دیگران شما را در انتخاب همسر سخت‌گیر می‌دانند؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۴۱. در مدت آشنایی تا چه حد می‌توانید رابطه مطلوب با والدین خود را حفظ کنید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۴۲. تا چه حد می‌توانید در بحث‌های جلسات گفت‌وگو خوب و فعال شرکت کنید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۴۳. در فرایند انتخاب همسر تا چه حد می‌دانید که در هر مرحله چه اقدامی را باید انجام دهید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۴۴. قبل از جلسات خواستگاری تا چه حد دچار اضطراب و نگرانی می‌شوید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۴۵. تا چه حد پیگیر شرکت در دوره‌ها و کلاس‌های آموزشی مربوط به انتخاب همسر هستید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۴۶. تا چه حد می‌توانید برای اقدامات دوره آشنایی برنامه‌ریزی کنید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۴۷. وقتی طرف مقابل یا خانواده‌اش با رفتار و کلام غیرمنصفانه با شما برخورد می‌کنند تا چه حد می‌توانید از خود دفاع کنید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۴۸. تا چه حد در مورد احساسات نسبت به طرف مقابل تردید می‌کنید؟

۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۴۹. در طول جلسات آشنایی چقدر فراموش می‌کنید چه سؤالاتی داشتید یا چه نکاتی را باید توضیح دهید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۵۰. تا چه حد پیگیر مطالعه کتاب‌ها و متون مربوط به انتخاب همسر هستید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۵۱. اقدامات شما در دوره آشنایی چقدر در حد توقع شما از خودتان است؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۵۲. شرایط نامطلوبی را که گاهی در دوره آشنایی پیش می‌آید تا چه حد می‌توانید به شرایط مطلوب تبدیل کنید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۵۳. تا چه حد در ارزیابی ظاهر یا شخصیت طرف مقابل دچار مقایسه با دیگران می‌شوید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۵۴. تا چه حد می‌توانید تناسب بین خودتان و طرف مقابل را ارزیابی کنید؟
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۵۵. تا چه حد می‌توانید تناسب بین خانواده خودتان و خانواده طرف مقابل را ارزیابی کنید؟

عامل	گویه‌های مرتبط	دامنه بارعاملی
عامل اول: کارآمدی شناختی	۴، ۹، ۱۴، ۱۹، ۲۴، ۲۵، ۲۸، ۲۹، ۳۵، ۳۷، ۳۸، ۴۳، ۵۱، ۵۴، ۵۵	۰/۴۱ تا ۰/۸۰
عامل دوم: کارآمدی ارتباطی	۱، ۲، ۳، ۷، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۳۲، ۴۱، ۴۲، ۵۲	۰/۳۱ تا ۰/۷۴
عامل سوم: خودتنظیمی هیجانی	۶(-)، ۱۵(-)، ۲۰(-)، ۲۱(-)، ۲۲(-)، ۳۰(-)، ۳۴(-)، ۳۹(-)، ۴۴(-)	۰/۳۰ تا ۰/۷۸
عامل چهارم: تردید در انتخاب ^۱	۵، ۱۰، ۴۰، ۴۸	۰/۳۰ تا ۰/۸۲

عامل پنجم: مواجهه جراثمدانه	۲۷، ۳۱، ۳۶، ۴۷	۰/۳۰ تا ۰/۷۵
عامل ششم: انتخاب هدفمند	۳۳، ۴۵، ۴۶، ۵۰	۰/۴۲ تا ۰/۸۶
عامل هفتم: خودتنظیمی شناختی	۸، ۲۳(-)، ۲۶، ۴۹(-)، ۵۳(-)	۰/۳۲ تا ۰/۶۶